

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року // ВВРУ. – 1996. – №30.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року // ВВРУ. – 2005. – № 35-36, № 37.

Анотація

Бітов А.І. Взаємообумовленість конституційних принципів здійснення правосуддя та принципів адміністративного судочинства. – Стаття.

Функціонування судової влади неможливе без видокремлення принципів її здійснення або базисних, первісних засад її реалізації, які опосередковують закономірність такого здійснення і взаємний зв'язок даної гілки державної влади з її спеціалізованими різновидами.

Основні ідеї, які визначають процесуальний режим здійснення адміністративного судочинства, відображають загальні тенденції конституційно-правового регулювання основ здійснення правосуддя у різних справах, в тому числі справах адміністративної юрисдикції.

Ключові слова: конституційні принципи, правосуддя, адміністративне судочинство, судова влада.

Summary

Bitov A.I. An interconditionality of constitutional principles of justice realization and principles of administrative rule-making. – Article.

Judicial authority functioning is impossible without allocation of principles of its realization or basic initial principles of its realization which defines law of such realization and interconnection of the government with its specialized versions.

The basic ideas which define the procedural regime of realization of administrative legal proceedings display the general tendencies of constitutional-legal regulation in different affairs including administrative jurisdiction affairs.

Key words: constitutional principles, justice, administrative proceedings, judicial branch.

УДК 342.925

О.В. Джабурія

ЩОДО ПИТАННЯ ФУНКЦІОНАЛЬНОГО ПРИЗНАЧЕННЯ АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДОЧИНСТВА

Соціальна роль судової влади в демократичному суспільстві вбачається у тому, щоб у різного роду юридичних конфліктах забезпечувати панування права, вираженого насамперед у конституціях і інших законах, міжнародних договорах, а також у прирівняних до закону або підзаконних актах – указах, декретах, внутрішньодержавних публічно-правових договорах і т.п. Разом з тим конституційно-правові умови організації судової влади в Україні дозволяють нам визначити орієнтири організації здійснення адміністративного судочинства в межах судової влади, враховуючи те, що державна влада в Україні здійснюється згідно з принципом поділу влади та принципом законності.

Визначення сутнісних ознак адміністративного судочинства можливе разом з використанням категорії «функція», оскільки дана категорія використовується з метою визначення особливостей об'єктивно необхідного впливу того чи іншого інституту на соціальну систему, налагодження взаємозв'язків у соціально-правовому середовищі, характеристики діяльності адміністративних судів, наповненої конкретним змістом у просторі та часі.

Тобто мова йде про те, що функції адміністративного судочинства виступають як один із елементів механізму забезпечення реалізації та захисту правового статусу людини і громадянина і є похідними від завдань, яких має намір досягти законодавець, за допомогою об'єктивації необхідності адміністративно-судового механізму захисту прав, свобод та законних інтересів громадян у нормах Конституції України [1] та профільному законодавстві, зокрема у Кодексу адміністративного судочинства України (ст. 2 КАС) [2, Ст.2].

На нашу думку, основними функціями адміністративного судочинства є правоохоронна та гарантуюча функції.

Зміст правоохоронного впливу адміністративного судочинства полягає у цілеспрямованому підтриманні режиму законності та прав, свобод і законних інтересів суб'єктів публічно-правових відносин у загальнодержавних та муніципальних масштабах, що обумовлює наявність сукупності передбачених нормами конституційного, адміністративного та деяких інших галузей права взаємопов'язаних заходів щодо запобігання можливим порушенням режиму законності і прав та свобод громадян, а також заходів, що сприяють нормальному процесу реалізації громадянами своїх суб'єктивних прав і ліквідації порушень, що можуть призводити до дестабілізації указанного процесу.

Дану функцію слід відрізнити від функції захисту, яка стає необхідною, коли вже порушені режим законності або права та свободи громадянина на шляху здійснення суб'єктом своїх прав, і яка відображає зворотний бік здійснення правоохорони за допомоги адміністративного судочинства.

Отже, у широкому значенні адміністративне судочинство виражає ідею охорони законності, прав та свобод кожного суб'єкта адміністративного права, але в першу чергу людини і громадянина, тобто виконують функцію охорони стосовно найважливіших принципів взаємодії суспільства та держави, що звичайно обумовлює і захист прав, свобод та законних інтересів відповідних невідладних суб'єктів публічно-правових відносин.

Гарантуюча функція адміністративного судочинства є проявом того, що вона забезпечує виконання законодавчих та підзаконних актів, які містять в собі правила поведінки, що визначають цілі, функції та повноваження суб'єктів владних повноважень, і, крім того, положень, які закріплюють права і свободи людини і громадянина, а отже, і законності здійснення державного управління та місцевого самоврядування у цілому.

Основні функції адміністративного судочинства знаходять свій вираз в допоміжних функціях. Зокрема, до таких функцій можна віднести стимулюючу функцію.

Дана функція адміністративного судочинства вплив справляє на свідомість і волю суб'єктів адміністративного права, що певним чином забезпечує законність реалізації норм адміністративного та інших публічно-правових галузей права, частково обумовлює мотивацію у виборі того або іншого варіанта правомірної поведінки суб'єктів владних повноважень, що визнана публічно значущою та, відповідно, визначена статутним законодавством України як необхідна у контексті повноважень відповідного суб'єкта владних повноважень.

Отже, варто підкреслити певний стимулюючий напрям діяльності адміністративного судочинства щодо забезпечення режиму законності у сфері функціонування органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, важливість такої її сторони, як забезпечення справедливого розгляду справ, що пов'язані із забезпеченням виконання норм законодавства України усіма посадовими особами, органами державної влади і органами місцевого самоврядування для задоволення законодавчо визнаних публічних інтересів. А також слід звернути увагу на те, що адміністративне судочинство може сприяти правильному застосуванню правових норм, що регулюють відносини у сфері реалізації владних управлінських функцій.

Вважаємо за необхідне вказати і на контрольну функцію, яка дозволяє забезпечити перш за все функцію охорони режиму законності та прав і свобод громадян, оскільки забезпечує певну перевірку лінії поведінки суб'єктів публічно-правових відносин, з метою виявлення ознак протиправності.

Сфера контрольного впливу адміністративного судочинства обмежується питаннями встановлення єдиного режиму реалізації як норм адміністративного та інших публічних галузей права, так і правового статусу громадян, які знаходяться у владному підпорядкуванні щодо органів державної влади чи органів місцевого самоврядування під час реалізації останніми свої публічно-владних повноважень.

Тобто, будучи невід'ємним елементом механізму соціального і державного контролю, адміністративне судочинство є вираженням об'єктивної необхідності підтримувати розвиток суспільства як певної соціальної спільності, без якого воно не може обійтися і в своєму цивілізованому співіснуванні з державою, а саме з частиною її органів – органів виконавчої влади.

Таким чином, функціональна необхідність адміністративного судочинства полягає у встановленні належного механізму правоохорони у сфері забезпечення виконання законодавчих положень щодо дотримання органами публічної влади під час реалізації ними владних управлінських функцій прав, свобод та законних інтересів громадян та гарантування належної реалізації правового статусу громадян у сфері функціонування виконавчої влади.

Література

1. Конституція України від 28 червня 1996 року. // ВВРУ. – 1996. – №30. – Ст. 141.
2. Кодекс адміністративного судочинства України від 6 липня 2005 року // ВВРУ. – 2005. – № 35-36, № 37.

Анотація

Джабурія О.В. Щодо питання функціонального призначення адміністративного судочинства. – Стаття.

У статті автором висвітлюються питання щодо функцій адміністративного судочинства, які виступають як один із елементів механізму забезпечення реалізації та захисту правового статусу людини і громадянина і є похідними від завдань, яких має намір досягти законодавець, за допомогою об'єктивної необхідності адміністративно-судового механізму захисту прав, свобод та законних інтересів громадян у нормах Конституції України та профільному законодавстві, зокрема у Кодексу адміністративного судочинства України

Ключові слова: адміністративне судочинство, функції, правовий статус людини та громадянина, захист прав.

Summary

Dzhaburiya O.V. As for the functional purpose of Administrative Procedure. – Article.

In this article the author analyzed questions concerning with functions of administrative legal proceedings. Thus functions act as one of elements of the maintenance mechanism of realization and protection of legal status of a person and the citizen and derivative with the reasons which legislator should reach by means of an objectification of administrative-judicial mechanism of protection of the rights, freedom and legitimate interests of citizens in norms of the Ukrainian Constitution and the profile legislation, in particular in the Code of administrative legal proceedings of Ukraine.

Key words: administrative procedure, functions, legal status of human and citizen rights, protection of rights.

УДК 343.37:351.74

В.Ю. Горелова

ВІДШКОДУВАННЯ ШКОДИ, ЗАПОДІЯНОЇ НЕЗАКОННИМИ ДІЯМИ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ, З ДЕРЖАВНОГО БЮДЖЕТУ УКРАЇНИ

Людство з давніх часів шукало оптимальні форми співвідношення між державою та особою. Ідея відшкодування шкоди з державної казни відома ще з XVIII ст., коли італійський юрист Філанжієрі вніс пропозицію про створення спеціальної державної «каси винагороди за шкоду, що призначається для відшкодування шкоди, завданої неправильними, але ненавмисними обвинуваченнями державних обвинувачів». Погляди Філанжієрі знайшли своє відображення в тогочасному законодавстві Португалії, Сіцилії, Швейцарії, Угорщини та ін. країн.

Слід відмітити, що праці вчених часів Російської імперії, таких, як І.Я. Фойницький, П.І. Люблінський, В.М. Ширяєв, значно опереджали свій час і не втратили свого наукового значення для подальшої розробки теоретичних основ відшкодування шкоди, заподіяної незаконними діями правоохоронних органів.